

Praktiska Sverige AB
Anna.andresson@academedia.se

2019-06-28
1 (23)
Dnr-2018:8571

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Malmö Limhamn i Malmö kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Malmö Limhamn avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Malmö Limhamn i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att det finns ett gemensamt förhållningssätt och ett samlat arbete för att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 1 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Skolinspektionen, Box 156 221 00 Lund](#). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:8571) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn delvis leder och styr skolans utveckling och verkar för elevers lika rätt till en god utbildning. Granskningen visar att rektorn på Praktiska Gymnasiet Malmö Limhamn leder och organiserar det pedagogiska arbetet genom kollegial samverkan med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn följer upp kunskapsresultat, undervisning och de förutsättningar som getts lärarna samt hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Det förekommer enskilda insatser för att främja jämställdhet på skolan, men rektorn leder inte något strategiskt jämställdhetsarbete. Skolinspektionen bedömer därför att jämställdhetsarbetet behöver förtydligas samt genomföras mer strategiskt så att samtliga elever omfattas av dessa mål i utbildningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat och beslutar om åtgärder

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling genom att följa upp och analysera kunskapsresultaten. Lärare och rektorn berättar i intervju att elevernas kunskapsresultat följs upp regelbundet. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn följer också tillsammans upp kunskapsresultaten på skolnivå under de så kallade "junidagarna". Då pratar man också om undervisningens kvalitet och hur man ska jobba för att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Lärarna berättar att de inte bara tittar på årets resultat utan att de också jämför resultaten över tid. Enligt lärarna förbereder de sig inför junidagarna genom att programvis titta på kunskapsresultaten och hur många elever som nått en yrkesexamen. Under mötet skrivs ett protokoll som sedan skickas till rektorn. Protokollet kommenteras av rektorn som sedan skickar tillbaka ett förslag på hur lärarna kan gå vidare för att öka måluppfyllelsen. Detta förslag diskuteras sedan på junidagarna, enligt lärarna. Förutom junidagarna har man under läsåret också två mitterminskonferenser då man går igenom alla elever individuellt. Lärarna berättar vidare att de varje månad har programmöte som också rektorn deltar i och då diskuteras förslag på hur man utifrån kunskapsresultaten kan

förbättra arbetet med de olika programmen på grupp- och programnivå. Vid programråden gör rektorn tillsammans med lärarna en avstämning avseende lärarnas förutsättning att genomföra sitt uppdrag. Lärarna berättar att rektorn alltid visar på sätt för kompetensutveckling genom att exempelvis låta lärarna delta i kurser eller göra studiebesök. Enligt lärarna får de alltid köpa in det material de behöver, exempelvis har det köpts in nya läroböcker i fordon- och transportämnena under läsåret. Rektorn berättar att man utvärderar kunskapsresultaten kontinuerligt via programråden, mitterminskonferenserna och "junidagarna" och dessa utvärderingar finns i kvalitetsredovisningen som skrivs i slutet av läsåret. Utifrån denna redovisning utformar personalen tillsammans med rektorn en verksamhetsplan med ett antal fokusområden för att höja studieresultaten. Rektorn berättar att verksamhetsplanen också tar hänsyn till lärares förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Till exempel berättar rektorn att man inför läsåret uppmärksammat att eleverna hade låga resultat i de gymnasiegemensamma ämnena. Som en följd av denna iakttagelse beslutade rektorn att dubbelbemanning skulle ske i matematik för att eleverna inte skulle behöva vänta så länge på hjälp under lektionen. En annan åtgärd som rektorn beslutat om är att det ska finnas programhomogena grupper i de gymnasiegemensamma ämnena. Detta i syfte att lärare tydligare ska kunna koppla innehållet i kurserna till elevernas yrkesprogram och därmed öka motivationen hos eleverna. Enligt inskickat material har skolan just gått över från att ha en gemensam "lärverktygspott" till programbudgetar och ämnespotter i syfte att kalibrera olika ämnens olika behov av utrustning och utveckling, säger rektorn.

Rektorn följer upp värdegrundsuppdraget och beslutar om åtgärder

Granskningen visar att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och följs upp inom ramen för kvalitetsarbetet. I den inskickade kvalitetsrapporten för läsåret 2018/19 står värdegrundsarbetet listat som det första av skolans fem fokusområden. Representanter för elevhälsan berättar att de har varit delaktiga i värdegrundsarbetet under läsåret. Exempelvis har skolan under föregående läsår infört OPERA- metoden som är ett verktyg för förändringsprocesser.¹ Utifrån erfarenheterna med OPERA har

¹ Metoden innebär att all personal utifrån värdegrundsmålen i verksamhetsplanen gör en analys av vad som är viktigast att arbeta med och hur man ska gå tillväga. Eleverna deltar också i analysarbetet och kommer med förslag på områden som skolan behöver jobba med.

skolans personal under innevarande läsår själva arbetat fram en samtalsmodell för arbetet med värdegrunden som de kallar "spindelnätet".² Lärarna säger att det nya värdegrundsarbetet med "spindelnätet" som metod redan givit effekt i bemötandet, både mellan elever och mellan elever och lärare. Lärarna uppger vidare att "spindelnätet" är bra för att det är lätt att använda både förebyggande och åtgärdande. Enligt rektorn så ska alla klasser använda "spindelnätet" minst två gånger per termin. Skolans personal utvärderar värdegrundsarbetet tillsammans med eleverna genom "spindelnätet" och följer upp detta under junidagarna.

Rektorn följer upp undervisningens kvalitet och beslutar om åtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp undervisningens kvalitet. Lärarna säger att rektorn följer upp de förutsättningar som ges lärarna att genomföra sitt uppdrag med kvalitet genom medarbetarsamtal, lektionsobservationer och via en löpande dialog. Lärarna uppger vidare att rektorn på programmöten diskuterar kompetensutvecklingsstrategier med lärarna och föreslår kurser eller föreläsningar för att höja kvaliteten på undervisningen. Rektorn har tillsammans med försteläraren delat in lärarkåren i par om en yrkeslärare och en lärare i de gymnasiegemensamma ämnena för att de ska utveckla undervisningen i riktning mot examensmålen då detta visat sig gynnsamt för elevernas motivation, berättar försteläraren. Representanter för elevhälsoteamet uppger att de i sin tur fungerar som ett stöd för rektorns arbete med undervisningens kvalitet genom att göra auskultationer när lärare signalerar att de behöver hjälp med anpassningar, både på grupp- och individnivå. En åtgärd som rektorn satt in för att höja undervisningens kvalitet är att anställa mer personal som arbetar med matematikundervisningen eftersom resultaten varit låga i detta ämne. En annan åtgärd som representanter för elevhälsan nämner är att rektorn uppmanar all personal att umgås med eleverna så mycket så möjligt eftersom detta också genererar en relationellt orienterad förbättring i undervisningssituationen. Rektorn uppger vidare att arbetet med bemötandet är en strategi för att förbättra undervisningens kvalitet. Exempelvis ska man inbjuda till närvaro genom att inte låsa dörrar eller visa ut elever som stör.

² Spindelnätet innebär att man i dialog med eleverna definierar värdegrundsbegrepp som man behöver arbeta med på skolan. Under det senaste året har "respekt" varit ett nyckelbegrepp.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn ger lärare goda förutsättningar att samverka genom att skapa former för samverkan som gynnar det kollegiala lärandet. Lärarna säger att rektorn avsätter dagar både i början och i slutet på terminerna för samverkan. Under det senaste tillfället diskuterade de exempelvis ämnesöverskridande projekt samt att de kan lära av varandras goda exempel genom att auskultera, berättar lärarna. Rektorn och försteläraren styr auskultationerna genom ett auskultationsschema och att de på torsdagsmötena följer upp dessa, säger lärarna. Lärarna uppger vidare att auskultationerna under den senaste tiden har landat i att de nu jobbar i styrda par som har ett tydligt mål i att utveckla undervisningen kring examensmålen. Rektorn berättar att det alltid finns möjlighet till mer samplaneringstid om lärarna skulle behöva det. Lärarna berättar att de inte arbetar i ämneslag men att de istället arbetar kring programmen genom de programmöten som lärarna har var fjärde vecka och där rektorn och ibland även studie- yrkesvägledaren deltar. Vidare så finns det avsatt tid för möten var fjärde torsdag då personalen också diskuterar aktuell forskning gällande elever och lärande. Lärare nämner också mitterminskonferenserna som en form av samverkan men som i högre grad är knuten till enskilda individer än det pedagogiska arbetet med grupperna. Rektorn uppger att hon förutom de fora för samverkan och kollegialt lärande som finns på skolan också har påbörjat ett arbete med att skapa mötesplatser för lärande utanför skolan i form av nätverk för yrkeslärare och gemensamma utbildningsinsatser som studiedagar och konferenser med andra Praktiska-skolor.

Granskningen visar att rektorn är tydlig med vilka rutiner som finns på skolan. Lärarna berättar att det finns gemensamma ordningsregler på skolan och att arbetet kring bemötande är ett arbetssätt som tydligt avspeglar sig hos all personal på skolan. Lärarna och rektorn berättar att både obehöriga och nyanställda lärare får en mentor som man jobbar väldigt nära med, både genom auskultation och samverkan. Rektorn berättar att hon följer upp mentorskapet genom avstämningssamtal och medarbetarsamtal. Det finns också en digital dokumentation för nyanställda som man kan ta del av på skolans digitala plattform, berättar lärarna.

Rektorn behöver arbeta mot ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att skolan genomför vissa åtgärder inom ramen för ett jämställdhetsarbete. I skolans kvalitetsarbete uppmärksammas, både elevernas resultat utifrån kön och att eleverna inte uppfattar att jämställdhetsarbetet ska genomsyra alla ämnen, även de programgemensamma ämnena. Det övergripande

arbetet sker inte systematiskt och omfattar inte alla elever och alla lärare. Detta utvecklas närmare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp och analyserar hur jämställdhet tas upp i undervisningen och försäkrar sig om att varje lärare och all personal verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Skolinspektionens granskning visar att det på skolan finns vissa insatser för att främja jämställdhet men att det inte finns ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Läraren ska se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv.³

De intervjuade eleverna säger att frågor om jämställdhet behandlas i vissa ämnen då de uppkommer. Exempelvis berättar några elever att de talar om jämställdhet i ämnet svenska då de jobbade med argumenterande texter. Eleverna berättar dock att det finns en könsrollsorienterad jargong bland flickorna som går ut över både tryggheten och studieron men att varken lärarna eller rektorn vet något om detta. Eleverna säger att de aldrig talar om normer och värderingar kopplat till kön på skolan och att de aldrig heller diskuterar jämställdhet och könsroller inför APL-perioder. Lärarna uppger i intervju att de inte pratar om normer och jargong kopplat till könsroller specifikt utan i den mån det finns ett jämställdhetsarbete så rymms detta inom likabehandlingsarbetet. Lärare berättar att de har haft temadagar med HBTQ-perspektiv och att skolan har haft RFSL på besök. På fråga om huruvida lärarna känner till att flickorna presterar bättre än pojkarna betygsmässigt och att flickorna får ett

³ Förordning (SKOLF5 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan , 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2. Övergripande mål och riktlinjer.

högre slutbetyg än betyget på nationellt prov så säger lärarna att de känner till detta men att de arbetar med anpassningar och stöd utifrån vilket behov individen har. Lärarna säger att de känner till att det finns en könsstereotyp jargong i en klass, men att de har hanterat detta genom att dela klassen i två grupper och genom att intensifiera ett likabehandlingsarbete genom att eleverna har fått prova på att ha olika roller i diskussionsövningar. Däremot så säger lärarna att de inte jobbar förebyggande när det gäller jämställdhetsfrågor inför en APL-placering. Några lärare säger att trots att yrket har haft en tydlig könskodning med en tydlig könsrelaterad jargong så upplever lärarna att det skett en förändring och att jämställdhetsperspektivet därför inte längre är lika aktuellt.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att det inte finns något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan och att elevhälsan inte heller har lyft jämställdhetsfrågor på sina möten trots att representanter för elevhälsan i intervju med Skolinspektionen ger flera exempel på uppmärksammas könsrollsrelaterad problematik. Exempelvis berättar representanter för elevhälsan att pojkar har högre frånvaro än flickor men att detta inte hanteras som en könsrollsfråga på skolan utan bara som individärenden. På Skolinspektionens fråga om de känner till skillnaderna i flickors och pojkars betygsbild säger representanter för elevhälsan att de inte vet, men att de skulle gissa på att flickor överlag har bättre betyg. Rektorn uppger att trots att det sker mycket åtgärdande och en del förebyggande arbete om könsrollsrelaterade normer och värderingar, exempelvis pratar lärarna i de programspecifika ämnena om löneläge utifrån ett jämställdhetsperspektiv, så finns det inte något tydligt strategiskt jämställdhetsarbete utan dessa frågor ryms närmast inom planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete genom att skapa en gemensam medvetenhet hos personalen kring hur de ska arbeta för att utbildningen ska bli jämställd. Utbildningens innehåll, arbetsformer och organisering bör systematiskt och löpande följas upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete på ett sådant sätt att även könsmönster uppmärksammas.⁴ För att jämställdhetsarbetet ska fungera behöver rektorn ta ansvar

⁴ Skolverket (2012), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Stockholm: Fritzes.

för att tydliggöra betydelsen av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner, samt följa upp det arbete som görs.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,

Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen för bedömningen är att eleverna får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att undervisningen är varierad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare visar granskningen att lärarnas undervisning är anpassad till elevernas olika behov och stimulerar dem att utvecklas så långt som möjligt. Eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Eleverna får en varierad undervisning och ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och består av olika typer av uppgifter. Granskningen visar vidare att eleverna får stöd av läraren för att kunna utföra sina uppgifter. Ett exempel på aktivt lärarstöd är att lärarna jobbar utifrån en planerad lektionsstruktur med en tydlig inledning och ett tydligt avslut, vilket bekräftas av eleverna. I observation av undervisning ser Skolinspektionen att lärarna använder sig av en tydlig lektionsstruktur som under hela lektionen är synlig för eleverna. Lärare anknyter vid flera tillfällen både till kursmålen och examensmålen i sin genomgång av arbetsområdet. Eleverna berättar att lärarna beskriver hela arbetsområdet och de får sedan möjlighet att delta i planeringen av lektionerna. Enligt eleverna får de i nästan alla ämnen möta olika typer av arbetssätt. Exempelvis får eleverna diskutera, skriva,

lyssna och titta på film i syfte att tillägna sig kunskap. Både elever och lärare uppger att eleverna ibland jobbar självständigt men ibland i par som är sammansatta av läraren. I syfte att eleverna ska förstå uppgifterna, berättar lärarna att de alltid är noga med att gå igenom samtliga moment med eleverna och demonstrera dessa om det handlar om en uppgift i något av de programspecifika ämnena. Eleverna får filma läraren då denne demonstrerar momenten i arbetsområdet. Lärare berättar vidare att de alltid lägger ut planeringen på skolans digitala plattform i syfte att tydliggöra planeringen och innehållet för eleverna. Vid Skolinspektionens observationer av undervisningen är det aktiva lärarstödet tydligt i form av en löpande pedagogisk dialog mellan lärare och elev. Både eleverna och rektorn uppger att lärare överlag är aktiva på lektionerna och att de har möjlighet att fånga upp elever som inte hänger med genom att entusiasmera eleverna och ge dem snabb hjälp. Rektorn uppger vidare att lärare i programgemensamma ämnen och gymnasiegemensamma ämnen arbetar tillsammans för att skapa mer variation i undervisningen, exempelvis använder läraren i matematik praktiska räkneexempel från bygg- och anläggningsämnena för att skapa variation och för att entusiasmera de elever som går på detta program.

En strukturerad och målfokuserad undervisning

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen är strukturerad med tydliga inledningar och avslutningar. Eleverna berättar att inledningarna alltid är tydliga och intresseväckande. Några elever berättar att lärarna ofta har ett tydligt avslut på lektionerna med en sammanfattning av vad som gjorts under lektionen. Ibland är sammanfattningen framtidsinriktad som en förberedelse för kommande lektioner, berättar eleverna. Några elever säger att även om inledningarna är tydliga så hinner lärarna inte alltid med att göra en bra och sammanfattande avslutning. Ibland innebär avslutningen på lektionen att vi bara säger "hej då" till varandra, säger några elever. Lärarna säger att de är medvetna om att det är svårare att få till ett bra avslut än en bra inledning på lektionen. Detta är dock någonting som lärarkollegiet har diskuterat och de har kommit fram till att de ska avsätta tid i slutet av lektionerna för att jobba mer med utvärderingar i form av "exit tickets". Lärare som redan arbetar med ett tydligt avslut för eleverna säger att det gör att lektionen får en bättre struktur. Rektorn säger att lärarna generellt sett är bra på att strukturera lektionerna och att det har varit en framgångsfaktor för elevernas måluppfyllelse men att det finns en viss variation i hur lektionerna avslutas och att detta är något som rektorn vidare kommer att uppmärksamma i kommande lektionsbesök.

Granskningen visar vidare att det är i de flesta fall tydligt för eleverna vad som är syftet med lektionerna. Eleverna säger att de flesta lärare förklarar syftet med uppgifterna i relation till kunskapskraven. I flera ämnen går lärarna genom kursmålen,

säger eleverna. Både lärarna och rektorn säger att det finns ett pågående arbete med att tydliggöra kursmålen och examensmålen för eleverna.

Lärare motiverar och stärker eleverna i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Eleverna säger att lärarna generellt sett är bra på att uppmuntra dem, speciellt i de programgemensamma ämnena. Eleverna berättar exempelvis att några lärare i ett ämne varje fredag tar med eleverna till ett företag där de äter frukost och pratar med de som arbetar på företaget. Dessa besök är roliga samtidigt som man alltid lär sig något nytt, säger eleverna. Eleverna berättar vidare att lärarna alltid ger dem nya chanser att lyckas med sina uppgifter. Lärarna uppger att de uppmuntrar eleverna genom att ge dem inflytande och vara lyhörda för vad den specifika eleven behöver för att komma vidare. Flera lärare betonar vikten av att jobba med sina relationer till eleverna eftersom de har uppmärksammat att relationen ofta avgör om man kan väcka elevens motivation. Ibland har de tagit hjälp av studie- och yrkesvägledaren som haft coachande och motiverande samtal med elever, berättar lärarna. Representanter för elevhälsan säger att lärarna uppmuntrar och motiverar eleverna. Exempelvis nämner representanter för elevhälsan att många lärare bryter ner uppgifter i mindre delar för att göra de mer hanterbara för eleverna och således motivera dem att fortsätta arbeta. Lärarna jobbar också i par om en lärare från de programgemensamma ämnena och en lärare från de gymnasiegemensamma ämnena. På detta sätt, säger elevhälsan, fångar lärarna upp fler elever innan de tappar tilltron till sin förmåga.

Lärarna arbetar på flera olika sätt för att utmana och stimulera både de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och de som har svårigheter

Granskningen visar att lärare förser eleverna med utmaningar och stöd efter behov. Eleverna berättar att de kan få uppgifter på olika nivåer som utmanar dem att nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt eleverna blir uppgifterna mer stimulerande och utmanande genom att lärarna är noga med att förklara uppgifterna så att eleverna förstår.

Lärare säger att de arbetar med stimulans och utmaningar genom att göra eleven delaktig i valet av metod för att ta sig an ett problem. Exempelvis berättar en lärare att hen i det programgemensamma ämnet låtit eleverna prova olika sätt att göra elektriska kopplingar på eftersom detta stimulerar och utmanar eleverna att tänka på andra sätt. Lärarna uppger vidare att genom att de har hög bemanning på lektionerna är det lättare att både utmana de elever som vill nå längre och hjälpa de elever som behöver mer anpassningar. Lärarna säger att det ibland är svårt att få eleverna att

utmana sig själva men att de då har arbetat tillsammans med studie- och yrkesvägledaren för att genom motiverande samtal stimulera och utmana eleverna att se kunskapsinhämtningen i relation till ett livslångt lärande. Rektorn nämner också de motiverande samtalen som lärarna har är viktiga för att stimulera och utmana elever. Enligt rektorn finns det en skillnad mellan programmen beroende på om programmet har varit elevens förstahandsval eller om de bara hamnat där för att de inte kom in någon annanstans. Det ställer olika krav på lärarens förmåga att stimulera och utmana, säger rektorn, men tillägger att nyckeln handlar om de goda relationerna som lärarna har med eleverna. Om man har en relation med eleven kan man alltid stimulera eleven att nå längre eftersom man vet hur eleven fungerar, säger rektorn.

Undervisningen innehåller tillfällen för eleverna att reflektera

Granskningen visar att undervisningen innehåller möjligheter för eleverna att reflektera över sitt eget lärande och elever ges även möjlighet att utveckla olika strategier för sitt lärande. Elever uppger i intervju att det är främst i de programgemensamma ämnena som de får reflektera över sitt eget lärande. Lärarna säger att eftersom eleverna med stöd av lärarna själva får lägga upp sitt arbete i de programgemensamma ämnena så sker en kontinuerlig reflektion över de val som eleverna gör. Ofta jobbar lärarna med kamratbedömningar. Lärare berättar att de i slutet av lektionen har "exit tickets" eller diskussioner där eleverna själva får reflektera över sitt lärande. Lärarna tillägger att eftersom grupperna är små och eleverna känner sig trygga i grupperna så blir reflektionen genuin. Lärare i de gymnasiegemensamma ämnena säger att de arbetar med olika strategier för studieteknik i syfte att eleverna ska utveckla strategier för sitt eget lärande, och ger exempel på hur de i ämnet svenska arbetat med olika typer av lässtrategier. Rektorn säger vidare att lärarna låter eleverna reflektera över sitt lärande, dels genom kontinuerliga kamratbedömningar, dels genom den intervju läraren har med eleverna i början av år ett. I intervjun får eleven reflektera över vilka strategier för lärande som har fungerat men också kring anpassningar och utmaningar som eleven behöver för att komma vidare i sitt lärande.

Eleverna får utvärdera undervisningen och är delaktiga i undervisningens utformning och innehåll

Granskningen visar att eleverna ges möjlighet att ge synpunkter på undervisningen och påverka hur den utformas, även om det framkommer någon utsaga från elever om att de anser sig inte ha inflytande på undervisningen. Eleverna berättar att de i de programgemensamma ämnena och i de flesta gymnasiegemensamma ämnena får vara med och bestämma innehåll och arbetssätt på lektionerna. Eleverna berättar vidare att planeringen oftast görs på mentorstiden inför den kommande veckan.

Någon elev uppger att hen inte har inflytande över vare sig undervisningens utformning eller innehåll utan säger att lärarna redan har en plan för hur eleverna ska arbeta. Lärarna berättar att de både planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. En lärare berättar att hen vid kursstart tillsammans med eleverna bryter ner det centrala innehållet och kunskapskrav och diskuterar varför dessa finns med i ämnesplanen. Lärarna uppger vidare att de efter varje lektion har en kortare utvärdering och en gång i veckan på mentorstiden så utvärderar lärarna veckans lektioner tillsammans med eleverna. Lärarna berättar att de alltid har en skriftlig utvärdering efter kursens slut och att dessa utvärderingar kommer rektorn till del. I intervju berättar rektorn att dessa kursutvärderingar används som arbetsmaterial i syfte att förbättra undervisningens kvalitet. Sammanställningen av utvärderingarna blir enligt rektorn en del av kvalitetsarbetet. Innehållsmässigt används utvärderingarna av lärarna i samplaneringen av läsårets kurser, säger rektorn. När det gäller hur eleverna får inflytande över planeringen av kurserna så är utvärderingarna till stor hjälp, menar rektorn.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att det på Praktiska gymnasiet Malmö Limhamn delvis finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet och studiero. Granskningen visar att det på skolan finns ett visst arbete med att skapa studiero, men att det saknas ett gemensamt förhållningssätt och ett samlat arbete kring studiero.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan

Granskningen visar att det bedrivs ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan samt att eleverna uppger sig vara trygga i skolan.

Flera elever uppger att tryggheten är god på skolan. Eleverna tillägger att tryggheten också ökat eftersom lärarna nu ofta är med eleverna på rasterna och rör sig i rastutrymmen. En grupp elever berättar att det har varit problem med tryggheten inom en klass men att lärarna har vidtagit åtgärder för att det ska bli bättre. Exempelvis har lärarna pratat med eleverna om respekt och klassen är numera för det mesta delad i två grupper för ökad trygghet. Eleverna berättar att de får svara på enkäter om bland annat trygghet minst en gång per termin. Eleverna uppger vidare att de alltid får reda på resultatet och att enkätsvaren diskuteras på utvecklingssamtalen.

I skolans senaste kvalitetsarbete drar rektorn slutsatsen utifrån skolenkäten att skolan måste intensifiera arbetet för ökad trygghet, vilket de också gjort.⁵ Rektorn, representanter för elevhälsan och lärare uppger att skolvärden har gjort många saker för att förbättra tryggheten och sammanhållningen på skolan. Exempelvis uppger de att de schacktävlingar och pingisturneringar som ordnas på rasterna är en del av detta arbete. Skolan arbetar också med andra aktiviteter för att öka tryggheten och sammanhållningen, exempelvis har eleverna gemensamma friluftsdagar och firar Nobeldagen tillsammans, berättar lärare, rektorn och representanter för elevhälsan. På organisatorisk nivå har rektorn synkroniserat schemana så att alla har rast samtidigt vilket har ökat tryggheten eftersom det då är lugnt utanför klassrummen. För att ytterligare öka tryggheten har skolan också infört en programpresentationsdag för att elever från de olika programmen ska lära känna varandra. För att förbättra tryggheten på individnivå har skolan använt sig av metoden "OPERA" som både representanter för elevhälsan, lärare och elever har aktiv del i.⁶ De diskussioner som elever och personal har inom ramen för OPERA ligger också till grund för det som på skolan kallas för "spindelnätet" och som innebär att representanter för elevhälsan lägger samman

⁵ Utifrån den senast analyserade enkäten ligger elevernas svar på frågor om trygghet, studiero, frågor om ordningsregler och förhindrande av kränkningar, under den genomsnittliga frekvensen för koncernens alla skolor. Särskilt oroande tycker rektorn det är att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" ligger klart under genomsnittet. *Kvalitetsrapport för Praktiska i Malmö Limhamn 2017/18*

⁶ Se not 1 för vidare information kring metoden.

kunskapsutveckling, enkäter, diskussioner på klassråd, utvecklingssamtal, elevrådsdiskussioner och frånvarorapportering för att försöka förstå vad som fungerar bra och mindre bra för samtliga elever och för att tidigt få reda på hur skolan skulle kunna hjälpa enskilda individer.

Arbetet med elevernas studiero behöver utvecklas

Skolinspektionens granskning visar att det på skolan finns ett visst arbete med att skapa studiero som elever deltar i, men att det saknas ett gemensamt förhållningssätt kring och ett samlat arbete för att skapa studiero. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att det finns ett gemensamt förhållningssätt och ett samlat arbete för att skapa studiero.

Granskningen visar att det på skolan finns ett visst arbete med att skapa studiero som elever deltar i, men att det saknas ett gemensamt förhållningssätt och ett samlat arbete för att säkerställa att det gemensamma förhållningssättet efterlevs.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare framgår det av läroplanen (Lgy 11, kap 2.1 Kunskaper) att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.⁷

I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2017/18 analyseras enkätresultat från Praktiskas egen elevenkät där elevernas resultat gällande frågorna ”studiero” och ”ordningsreglerna” får låga värden. Eleverna säger i intervju att det på vissa lektioner är svårt att koncentrera sig och att lärarna hanterar bristande studiero på olika sätt. Gemensamma regler efterföljs i olika hög grad av lärare. Exempelvis tillåter vissa lärare att man använder mobiltelefoner och det får till följd att man blir ofokuserad, säger

⁷ Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskolan 2011 kapitel 2.1

eleverna. Några elever berättar att det finns lärare som inte märker om det är stökigt och att det slutar med att eleverna själva får ta ansvar för ordningen på lektionerna genom att säga till elever som stör ordningen. Andra elever berättar att studieron också blir störd av att det är stökigt och lyhört utanför klassrummet vilket också noteras vid Skolinspektionens lektionsbesök. Eleverna berättar vidare att de har varit med och tagit fram ordningsregler via klassråden och elevrådet.

Representanter för elevhälsan säger i intervju att det i vissa grupper är god studiero men att många elever upplever de gymnasiegemensamma ämnenas lektioner som stökigare än de programgemensamma lektionerna. De säger vidare att det finns ordningsregler som arbetats fram klassvis i år ett men att ordningsreglerna i är olika i olika grupper. Representanter för elevhälsan säger att det på skolan finns gemensamma riktlinjer kring exempelvis hur bristande studiero ska hanteras av lärarna men att de inte alltid efterföljs. I Skolinspektionens senaste skolenkät hösten 2017 för personal på skolan redovisas ett lägre resultat än samtliga deltagande skolenheter personal på gymnasiet när det gäller studiero och ordningsregler.⁸ Några lärare säger att studieron har förbättrats under det senaste året på grund av skolvärdens arbete och de gemensamma rasterna. Andra lärare berättar att de tycker att det är svårt att hantera studieron i vissa klasser men att skolan under året har arbetat aktivt med detta, exempelvis har skolpsykologen varit på skolan och pratat om lågaffektivt bemötande med kollegiet. Också rektorn tar upp skolpsykologens arbete med studiero i intervju som en framgångsfaktor. Rektorn berättar att studieron har varit ett utvecklingsområde i verksamhetsplanen som skolan har arbetat aktivt med under året och att studieron har förbättrats genom schemaläggning, klassrumsplaceringar och bemötande. Rektorn tillägger att det finns individuella skillnader i hur väl ordningsreglerna efterföljs. Rektorn säger vidare att skolan kommer att fortsätta arbeta med studiero och att nya, mindre lyhörda lokaler för verkstaden är på gång.

⁸ Enkätresultaten för personal på skolenheten visar att personalens upplevelse av studieron på skolan är 5,8 ligger under indexvärdet för samtliga skolenheter i jämförelsen där resultatet var 7,4. Även då det gäller tiden personal lägger på att upprätthålla ordningen i klassrummet är klart under indexvärdet för samtliga skolenheter i jämförelsen, 5,5 jämfört med 6,9.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn, tillsammans med lärare och övrig personal stärker och utvecklar det samlade arbetet för att skapa studiero. I Skolinspektionens tematiska granskning om skolors arbete med studiero betonas rektorns ansvar för att komma överens om gemensamma förhållningssätt och strategier på skolan.⁹ Mot bakgrund av detta bör rektorn förslagsvis inleda sitt arbete med att utreda vilka förhållningssätt och strategier som finns hos olika lärare när det gäller att skapa och bibehålla studiero. Utifrån den bild som framträder behöver personal och elever utarbeta gemensamma överenskommelser, strategier och ändamålsenliga åtgärder för att tillsammans skapa en god skolkultur och studiemiljö. Därefter är det viktigt att rektorn följer upp och utvärderar de vidtagna åtgärderna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet. Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg samt mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg. Granskningen visar vidare att rektorn ser till att lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och att rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket/det underlag som myndigheten har inhämtat under besöket.

⁹ Skolinspektionen (2016), *Skolors arbete för att säkerställa studiero*, Stockholm: Skolinspektionen.

Rektorn analyserar skillnader i betygssättning och återkopplar till lärare

Granskningen visar att rektorn analyserar skillnader och avvikelser i betygssättning, vilket framgår av intervjuer med rektorn och lärarna samt skolans dokumenterade kvalitetsarbete. Rektorn säger att hen löpande följer upp och analyserar bedömning och betygssättning för ämnen, kurser och program. Exempelvis diskuterar rektorn betygssättning med lärarna på konferenstiden, speciellt inför betygssättningen i slutet av terminen. Det framgår både av intervjuer med lärare och med rektorn samt av skolans kvalitetsarbete att rektorn jämför resultaten på de nationella proven med kursbetygen. Liksom tidigare år visar analysen att eleverna får ett högre kursbetyg än resultatet på de nationella proven vilket rektorn förklarar med att många elever har extra anpassningar i form av tydliga och muntliga instruktioner som de inte får ha på de nationella proven. Ytterligare elever närvarar inte vid de nationella proven vilket också påverkar statistiken.

I Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning står att resultatet på nationella prov särskilt ska beaktas när lärare allsidigt utvärderar elevens kunskaper vid betygssättning samt att det även är viktigt att diskutera hur man gör när man särskilt beaktar elevernas resultat på nationella prov vid betygssättning.¹⁰ Med anledning av detta vill Skolinspektionen betona vikten av att arbetet med att analysera skillnaderna mellan elevers kursbetyg med de resultat eleverna får på de nationella proven fortgår och följs upp för att främja rättvisande och likvärdiga betyg.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kunna samverka avseende kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att rektorn ger förutsättningar för kvalitetssäkring av betyg. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärare använder nationella prov, de allmänna råden för betyg och bedömning samt Skolverkets bedömningsstöd för att säkerställa en likvärdig bedömning. Lärare berättar i intervju att de arbetar två och två i mentorspar kring eleverna. Lärare i de programgemensamma ämnena är alltid medmentor till sammans med lärare i de gymnasiegemensamma ämnena och sambedömer både vanliga prov, nationella prov och den del av utbildningen som

¹⁰ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) Betyg och betygssättning.

genomförs på APL. Praktiskas egna bedömningsstöd används även som underlag för trepartssamtalen tillsammans med APL-handledare och elever. Rektorn berättar att hen ger lärarna förutsättningar att diskutera betyg och bedömning inom ramen för konferenstiderna och tillägger att konferenstidens innehåll är flexibelt och att kollegiet själv kan bestämma om de vill lägga extra tid på bedömning, exempelvis inför betygsättning i slutet av terminerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Anna Alm

Föredragande
Signerat av: Anna Alm

I handläggningen av ärendet har även utredare Anna Mellgren och utredare Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 26 mars 2019 och den 28 mars 2019. Besöket genomfördes av Anna Alm och Anna Mellgren.

Praktiska Gymnasiet Malmö Limhamn är en fristående gymnasieskola belägen i Malmö kommun. Skolenhetens huvudman är Praktiska Sverige AB. Skolenheten bedriver utbildning på följande nationella program: bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, hantverksprogrammet och naturbruksprogrammet. Skolan erbjuder också två introduktionsprogram: IMYRK (Yrkesintroduktion) och IMPRO (Programinriktat individuellt val). På skolenheten finns enligt rektorns uppgift totalt 147 elever varav 84 elever inskrivna på nationella program samt 63 elever på IMPRO och IMYRK.